

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS
AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉG
ÉS ANNAK TAGÁLLAMAI,
VALAMINT A MAROKKÓI KIRÁLYSÁG KÖZÖTT
A POLGÁRI GLOBÁLIS NAVIGÁCIÓS MŰHOLDRENDSZERRŐL (GNSS)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉG, a továbbiakban „a Közösség”,

és

A BELGA KIRÁLYSÁG,

A CSEH KÖZTÁRSASÁG

A DÁN KIRÁLYSÁG,

A NÉMET SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG,

AZ ÉSZT KÖZTÁRSASÁG,

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG

A SPANYOL KIRÁLYSÁG,

A FRANCIA KÖZTÁRSASÁG

ÍRORSZÁG,

AZ OLASZ KÖZTÁRSASÁG

A CIPRUSI KÖZTÁRSASÁG

A LETT KÖZTÁRSASÁG,

A LITVÁN KÖZTÁRSASÁG

A LUXEMBURGI NAGYHERCEGSÉG,

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG

MÁLTA,

A HOLLAND KIRÁLYSÁG

AZ OSZTRÁK KÖZTÁRSASÁG,

A LENGYEL KÖZTÁRSASÁG

A PORTUGÁL KÖZTÁRSASÁG,

A SZLOVÉN KÖZTÁRSASÁG

A SZLOVÁK KÖZTÁRSASÁG

A FINN KÖZTÁRSASÁG

A SVÉD KIRÁLYSÁG,

NAGY-BRITANNIA ÉS ÉSZAK-ÍRORSZÁG EGYESÜLT KIRÁLYSÁGA,

az Európai Közösséget létrehozó szerződés szerződő felei, a továbbiakban: „a tagállamok”

egyrésről,

és

A MAROKKÓI KIRÁLYSÁG, a továbbiakban: „Marokkó”

másrésről,

a továbbiakban: „a felek”,

FIGYELEMBE VÉVE a globális navigációs műholdrendszer polgári célokra történő fejlesztésében rejlő közös érdekeket,

FELISMERVE a GALILEO program jelentőségét, mint az európai és marokkói navigációs és információs infrastruktúrához való hozzájárulást,

FIGYELEMBE VÉVE a GNSS-alkalmazások fejlesztésének erősödését Marokkóban, Európában és a világ más részein,

AZZAL AZ ÓHAJJAL, hogy a Marokkó és a Közösség közötti együttműködés erősödjék, valamint figyelembe véve az egyrésről az Európai Közösségek és azok tagállamai, és másrésről a Marokkói Királyság közötti társulás létrehozásáról szóló, 2000. március 1-jén hatályba lépett euro-mediterrán megállapodást¹ (a továbbiakban: „a 2000. márciusi társulási megállapodás”),

¹ HL L 70., 2000.3.18., 3. o.

A KÖVETKEZŐKBEN ÁLLAPODTAK MEG:

1. CIKK

A megállapodás célja

A megállapodás célja az, hogy a polgári globális navigációs műholdrendszerhez (GNSS) való európai és marokkói hozzájárulások keretében ösztönözze, elősegítse és erősítse a felek közötti együttműködést.

2. CIKK

Fogalommeghatározások

E megállapodás alkalmazásában:

„kiegészítő rendszer”: regionális vagy helyi mechanizmusok, például az európai geostacionárius navigációs átfedési szolgáltatás (EGNOS). Ezek a mechanizmusok a műholdas navigációs és időjelek felhasználóit a használatban lévő alapkonzstellációkból származó információkon túlmenően bemeneti információval, valamint további távolsági/pszeudo-távolsági adatokkal, illetve a létező pszeudo-távolsági adatok korrekciójával vagy megerősítésével látják el. A mechanizmusok a felhasználók számára lehetővé teszik a teljesítmény növekedését, növelik a pontosságot, a rendelkezésre állást, az egységességet és a megbízhatóságot.

„GNSS”: a műholdas navigációhoz és időméréshez felhasznált jeleket biztosító globális navigációs műholdrendszer (Global Navigation Satellite System);

„GALILEO”: a GNSS-szolgáltatások ellátását biztosító önálló, európai polgári globális navigációs és időmeghatározási műholdrendszer, amelyet a Közösség, valamint annak tagállamai terveztek és fejlesztettek ki. A rendszer polgári ellenőrzés alatt áll, és GNSS-szolgáltatások nyújtását célozza. A GALILEO üzemeltetése magánkézbe adható. A GALILEO egy vagy több különböző célú szolgáltatás megvalósítását célozza: nyitott hozzáférésű, kereskedelmi célú, életbiztonsági, kutatási és mentési szolgáltatások, valamint egy korlátozott hozzáférésű, a közsféra engedélyezett felhasználóinak szükségleteit szem előtt tartó kormányzati ellenőrzésű szolgáltatás megvalósítását.

„GALILEO helyi elemek”: olyan helyi mechanizmusok, amelyek a GALILEO globális navigációs és időmeghatározási műholdrendszer felhasználóit a használatban lévő alapkonzstellációból származó bemeneti információon túl további bemeneti információval látják el. A helyi elemeket a teljesítmény fokozása érdekében repülőterek, tengeri kikötők és városi vagy egyéb, földrajzilag kihívást jelentő környezetbe lehet telepíteni. A GALILEO a helyi elemeket általános modellekkel látja el.

„globális navigációs, helyzetmeghatározási és időmeghatározási berendezés”: minden olyan, műholdas navigációs vagy időjelek átvitelére, vételére vagy feldolgozására szolgáló polgári végfelhasználású berendezés, amely szolgáltatást biztosít vagy regionális kiegészítő rendszerrel közösen működik;

„szabályozási intézkedés”: valamely fél által hozott törvény, rendelet, szabály, határozat, illetve általuk alkalmazott eljárás, igazgatási vagy hasonló intézkedés;

„interoperabilitás”: felhasználói szinten jelentkező helyzet, amelyben a duális rendszerű vevőkészülék a legalább két rendszerből érkező jeleket egyidejűleg ugyanolyan vagy jobb teljesítménnyel használja fel, mintha csak az egyik rendszerből érkező jeleket használná;

„szellemi tulajdon”: a Szellemi Tulajdon Világszervezetének létesítésére Stockholmban, 1967. július 14-én kelt egyezmény 2. cikkében található fogalommeghatározás az irányadó;

„felelősség”: valamely természetes vagy jogi személy meghatározott jogi elvek és szabályok szerinti kártérítési felelőssége valamely más természetes vagy jogi személynek okozott kárért. Ez a kötelezettség származhat megállapodásból (szerződéses felelősség) vagy jogi normából (szerződésen kívüli felelősség);

„költségmegtérülés”: a rendszer befektetési és üzemeltetési költségeinek megtérülését biztosító mechanizmusok;

„minősített információ”: az olyan jogosulatlan közzététellel szemben védelmet igénylő, bármilyen formájú információ, amely közzététel különböző mértékben sértheti a felek, vagy egyes tagállamok alapvető érdekeit, beleértve nemzetbiztonsági érdekeiket is. Az információ minősítési szintje meghatározott jelöléssel azonosítható. Az ilyen információkat a felek a vonatkozó törvényeknek és rendeleteknek megfelelően minősítik, és védelmet biztosítanak az ilyen információ titkosságának, integritásának és hozzáférhetőségének elvesztésével szemben.

„felek:” egyrésztől hatásköreiknek megfelelően a Közösség vagy a tagállamok, vagy a Közösség és tagállamai, másrésztől pedig Marokkó;

„joghatóságukhoz tartozó területek”: az Európai Közösség és tagállamai vonatkozásában azok a területek, amelyeken az Európai Közösséget létrehozó szerződés alkalmazandó, az ott meghatározott feltételek szerint.

3. CIKK

Az együttműködés elvei

A felek megállapodnak abban, hogy az e megállapodás hatálya alá tartozó együttműködési tevékenységekre a következő elveket alkalmazzák:

1. a jogok és kötelezettségek – beleértve a hozzájárulásokat és kifizetéseket – általános egyensúlyán alapuló kölcsönös előnyök elve;
2. partnerség a Galileo-programban a Galileo igazgatására vonatkozó eljárásoknak és szabályoknak megfelelően;
3. kölcsönös lehetőségek a polgári felhasználású európai és marokkói GNSS-projekteken belüli együttműködési tevékenységekben való részvételre;
4. az együttműködési tevékenységekre esetlegesen hatást gyakorló információk kellő időben megvalósuló cseréje;
5. az e megállapodás 8. cikke (2) bekezdésében említett, szellemi tulajdonhoz kapcsolódó jogok megfelelő védelme;

6. a felek területén a műholdas navigációs szolgáltatásokhoz való korlátlan hozzáférés;
7. a GNSS-felszerelések szabad kereskedelme a felek területén.

4.CIKK

Az együttműködési tevékenységek köre

1. A műholdas navigációval és időmeghatározással kapcsolatos együttműködési tevékenységek területei a következők: tudományos kutatás, ipari gyártás, képzés, alkalmazás, szolgáltatás- és piacfejlesztés, kereskedelem, a rádióspektrummal kapcsolatos kérdések, az integritással kapcsolatos kérdések, szabványosítás és hitelesítés, továbbá biztonság. Ezt a listát a felek az e megállapodás 14. cikke alapján létrehozott mechanizmussal összhangban meghozott határozattal módosíthatják.
2. Ez a megállapodás nem terjed ki a felek között a 2.1. – 2.6. pontban említett területeken folytatott együttműködésre. Amennyiben a felek egyetértenek abban, hogy az együttműködésnek a következő területek valamelyikére való kiterjesztéséből kölcsönös előnyök származnak, ennek érdekében a felek között tárgyalásokat kell folytatni, és meg kell kötni a megfelelő megállapodásokat.
 - 2.1. Az Európai Közösségben és tagállamaiban alkalmazandó exportellenőrzési és az atomsorompóval kapcsolatos szabályozási intézkedések tárgyát képező, a Galileo-val kapcsolatos érzékeny technológiák és elemek;
 - 2.2. kriptográfia és jelentős információbiztonsági technológiák és elemek (INFOSEC);

- 2.3. a GALILEO rendszerbiztonsági felépítése (világűrbeli, földi és felhasználói szegmensek);
 - 2.4. a GALILEO globális szegmenseinek biztonsági ellenőrzési sajátosságai,
 - 2.5. kormányzati ellenőrzésű szolgáltatások azok meghatározási, fejlesztési, végrehajtási, tesztelési és értékelési, illetve működési (üzemeltetési és használati) szakaszában; és
 - 2.6. a műholdas navigációt és a Galileo-t érintő minősített információk cseréje.
3. Ez a megállapodás nem érinti az Európai GNSS Ellenőrzési Hatóságot és annak intézményi szerkezetét létrehozó európai közösségi jogszabályok alkalmazását. Ez a megállapodás nem érinti továbbá az atomsorompóval kapcsolatos kötelezettségvállalások végrehajtásával és a kettős felhasználású termékek exportellenőrzésével kapcsolatos megfelelő szabályozási intézkedéseket, valamint a technológia immateriális átruházásának biztonságára és ellenőrzésére vonatkozó nemzeti intézkedéseket.

5. CIKK

Az együttműködés formái

1. A felek – a vonatkozó szabályozási intézkedéseikre is figyelemmel – a lehető legteljesebb mértékben előmozdítják az e megállapodás szerinti együttműködési tevékenységeiket abból a célból, hogy hasonló lehetőségeket biztosítsanak a 4. cikkben felsorolt területeken végzett tevékenységeikben való részvételre.

2. A felek megállapodnak abban, hogy az e megállapodás 6–13. cikkében említetteknek megfelelően együttműködési tevékenységeket folytatnak.

6. CIKK

Rádióspektrum

1. A Nemzetközi Távközlési Unió keretében eddig elért sikerekre építve a felek megállapodnak abban, hogy a rádióspektrummal kapcsolatos kérdések terén tovább folytatják az együttműködést és egymás kölcsönös támogatását.
2. Ebben az összefüggésben a felek előmozdítják a megfelelő frekvenciakiosztást a GALILEO részére abból célból, hogy a felhasználók előnyére világszerte – és nevezetesen Marokkóban és a Közösségben – biztosítsák a GALILEO szolgáltatásainak hozzáférhetőségét.
3. A felek felismerik továbbá annak jelentőségét is, hogy a rádiónavigációs spektrum védelmet élvezzen a megszakítással és az interferenciával szemben. E célból a felek meghatározzák az interferencia forrásait, és kölcsönösen elfogadható megoldásokat keresnek az ilyen interferencia megszüntetése érdekében.
4. E megállapodás egyetlen része sem értelmezhető oly módon, hogy az eltéréseket tesz lehetővé a Nemzetközi Távközlési Unió vonatkozó rendelkezéseitől, ideértve az Nemzetközi Távközlési Unió rádiószabályzatát is.

7. CIKK

Tudományos kutatás

A felek a GNSS területén európai és marokkói kutatási programokon – köztük az Európai Közösség kutatási és fejlesztési keretprogramján, valamint az Európai Űrügynökség és a marokkói szervek által kifejlesztett programokon – keresztül előmozdítják a közös kutatási tevékenységeket.

A közös kutatási tevékenységek hozzájárulnak a polgári felhasználású GNSS jövőbeni fejlesztésének tervezéséhez.

A felek megállapodnak abban, hogy meghatározzák a kutatási programokban kialakítandó hatékony kapcsolatok és eredményes együttműködés biztosításához szükséges megfelelő mechanizmusokat.

8. CIKK

Ipari együttműködés

1. A felek – a GALILEO-rendszer létrehozása, valamint a GALILEO-alkalmazások és -szolgáltatások használatának és fejlesztésének előmozdítása céljából – ösztönzik és támogatják a két fél iparai közti együttműködést, különösen közös vállalkozásokon, valamint az európai ipari társulásokban való marokkói, illetve a marokkói ipari társulásokban való európai részvételen keresztül.

2. Az ipari együttműködés megkönnyítése érdekében a felek – a legszigorúbb nemzetközi előírásokkal, különösen az ilyen előírások végrehajtásának hatékony módszereivel összhangban – a GALILEO/EGNOS fejlesztését és működését érintő területeken és iparágakban megadják és biztosítják a szellemi, az ipari és a kereskedelmi tulajdonnal kapcsolatos jogok megfelelő és hatékony védelmét.
3. A kifejezetten a GALILEO program keretében kidolgozott és finanszírozott érzékeny termékek Marokkó általi, harmadik országokba való kivitelét előzetesen engedélyeztetni kell a GALILEO megfelelő biztonsági hatóságával, amennyiben ezen hatóság ajánlása szerint ezek a termékek a vonatkozó jogszabályok értelmében kiviteli engedélykötelezettség alá esnek. Az e megállapodás 4. cikkének 2. bekezdésében említett külön megállapodásokban megfelelő mechanizmust kell kidolgozni annak érdekében, hogy Marokkó javaslatokat tehessen a kiviteli engedélykötelezettség alá eső lehetséges termékek körére.
4. A felek e megállapodás célkitűzéseinek megvalósítása érdekében ösztönzik a megfelelő marokkói szervek és az Európai Ürügynökség közötti kapcsolatok megerősítését.

9. CIKK

A kereskedelem és a piac fejlesztése

1. A felek ösztönzik a kereskedelmet és a befektetést az európai és marokkói műholdas navigációs infrastruktúra, berendezések, a GALILEO helyi elemei és alkalmazásai terén.

2. E célból a felek növelik a GALILEO műholdas navigációs tevékenységeinek közismertségét, azonosítják a GNSS-alkalmazások elterjedésének lehetséges akadályait, és megfelelő intézkedéseket tesznek az elterjedés elősegítése érdekében.
3. A felhasználók igényeinek azonosítása és hatékony kielégítése érdekében a Közösség és Marokkó fontolóra veszi egy közös GNSS felhasználói fórum létrehozását.
4. Ez a megállapodás nem érinti a feleknek a Kereskedelmi Világszervezetben való tagságából eredő jogait és kötelezettségeit.

10. CIKK

Szabványok, hitelesítés és szabályozási intézkedések

1. A felek felismerik annak jelentőségét, hogy a nemzetközi szabványosítási és hitelesítési fórumokon a globális műholdas navigációs szolgáltatásokra vonatkozó megközelítéseiket összehangolják. A felek együttesen elősegítik különösen a GALILEO-szabványok fejlesztését, valamint azok világszerte való alkalmazását, hangsúlyt fektetve a rendszer más GNSS-rendszerekkel való interoperabilitására.

Az összehangolás egyik célkitűzése a GALILEO-szolgáltatások széleskörű és újszerű használatának előmozdítása a navigációs és az időjelek globális szabványának több célból történő elfogadása útján: nyílt szolgáltatások, kereskedelmi szolgáltatások és életbiztonsági szolgáltatások. A felek megállapodnak abban, hogy előnyös feltételeket teremtenek a GALILEO-alkalmazások fejlesztéséhez.

2. Következésképpen e megállapodás célkitűzéseinek előmozdítása és végrehajtása érdekében a felek szükség szerint együttműködnek a GNSS-t érintő, nevezetesen a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezetben, a Nemzetközi Tengerészeti Szervezetben és a Nemzetközi Távközlési Unióban felmerülő kérdésekben.
3. A kétoldalú kapcsolatok terén a felek biztosítják, hogy a GNSS-t érintő technikai szabványokra, hitelesítésre, engedélyezési követelményekre és eljárásokra vonatkozó intézkedéseik nem korlátozzák szükségtelenül a kereskedelmet. Ezeknek a követelményeknek objektív, diszkriminációmentes, előre megállapított és átlátható feltételeken kell alapulniuk.
4. A felek a joghatóságukhoz tartozó területeken elfogadják azokat a szabályozási intézkedéseket, amelyek szükségesek a GALILEO teljes kihasználhatósága, különösen a vevőkészülékek, a földi és a világűrbe telepített elemek kihasználhatósága biztosításához.

11. CIKK

A globális és regionális GNSS földi kiegészítő rendszerek fejlesztése

1. A felek együttműködnek a GALILEO-rendszer optimális integritását és a GALILEO-szolgáltatások folytonosságát biztosító földi rendszer felépítésének meghatározása és kivitelezése során.

2. E célból a felek regionális szinten együttműködnek egy, az EGNOS-rendszerre épülő földi regionális kiegészítő rendszer Marokkóban megvalósuló kivitelezésében és felépítésében. Ez a regionális rendszer a GALILEO-rendszer által globálisan biztosított szolgáltatásokon túlmenően regionális integritási szolgáltatásokat biztosít.
3. Helyi szinten a felek elősegítik a GALILEO helyi elemeinek fejlesztését.

12. CIKK

Biztonság

1. A felek hangsúlyozzák, hogy a globális navigációs műholdas rendszereket meg kell védeni a nem rendeltetésszerű felhasználással, az interferenciával, a megszakítással és az ellenséges cselekményekkel szemben.
2. A felek felismerik, hogy a GALILEO-rendszer és a GALILEO-szolgáltatások biztonságáról való gondoskodásra irányuló együttműködés fontos célkitűzés. A felek ezért kijelölik a GNSS biztonságával kapcsolatos kérdések kezeléséért, többek között a konzultációs csatornákért felelős hatóságot. Ez a keret a GNSS-szolgáltatások folytonosságának védelmére szolgál.
3. A felek a joghatóságukhoz tartozó területeken minden lehetséges lépést megtesznek a műholdas navigációs rendszerek és az azokhoz kapcsolódó infrastruktúra folytonosságának és biztonságának biztosítása érdekében. A felek nem fedik át a GALILEO jeleit a többi fél előzetes engedélye nélkül.

4. A 4. cikk 2. bekezdésének 2.6. pontjában említett minősített információ-csere a felek közötti biztonsági megállapodás létrejöttének feltétele. Az elveket, az eljárásokat és az alkalmazhatóságot a felek illetékes biztonsági hatóságai határozzák meg.

13. CIKK

Felelősség és költségmegtérülés

A felek megfelelően együttműködnek, hogy a polgári GNSS-szolgáltatások biztosításának elősegítése érdekében felelősségi rendszereket és költségmegtérülési szabályokat határozzanak meg és hajtsanak végre.

14. CIKK

Együttműködési mechanizmus

1. Az e megállapodás hatálya alá tartozó együttműködési tevékenységek összehangolását és elősegítését Marokkó részéről a Marokkói Királyság kormánya, a Közösség és annak tagállamai részéről pedig a Bizottság végzi.
2. Az 1. cikkben meghatározott célkitűzésnek megfelelően a két fél meghatározza az e megállapodás kezelésére szolgáló, a 2000. márciusi társulási megállapodásban megállapított együttműködési mechanizmusokat.

3. A felek megállapodnak Marokkó lehetséges, a vonatkozó jogokkal és eljárásokkal összhangban lévő részvételéről az Európai GNSS Ellenőrzési Hatóság tevékenységeiben.

15. CIKK

Finanszírozás

1. Az Európai GNSS Ellenőrzési Hatóságon keresztül a GALILEO-programra befizetendő marokkói hozzájárulás összegét és szabályait az Európai Közösség vonatkozó jogszabályainak intézményi előírásaival összhangban külön megállapodásban kell meghatározni.
2. A 2000. márciusi társulási megállapodásnak megfelelően biztosítani kell a felek ezen megállapodás szerinti együttműködési rendszereihez kapcsolódó áruk, személyek, szolgáltatások és tőke szabad mozgását.
3. A 2. bekezdés sérelme nélkül amennyiben az egyik fél meghatározott együttműködési programja a másik fél résztvevőinek finanszírozásáról rendelkezik, és a finanszírozás berendezések vásárlását teszi lehetővé, a felek biztosítják, hogy – a területükön alkalmazandó törvényekkel és rendeletekkel összhangban – az ilyen berendezések átruházását az egyik féltől a másik fél résztvevői számára nem terheli adó és vám.

16. CIKK

Információcsere

1. A felek e megállapodás rendelkezéseinek hatékony végrehajtása érdekében igazgatási szabályokat dolgoznak ki, és konzultációs kapcsolattartókat jelölnek ki.
2. A felek ösztönzik a műholdas navigációval kapcsolatos további információcserét a két oldal intézményei és vállalatai között.

17. CIKK

Konzultáció és vitarendezés

1. Bármelyik fél kérelmére a felek azonnali konzultációt folytatnak az e megállapodás értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban felmerülő kérdésekről. A felek megállapodnak, hogy e megállapodás értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos vitákat a felek egymás között baráti konzultációk útján rendezik.
2. Ha a felek nem találnak megoldást, igénybe veszik a 2000. márciusi társulási megállapodás 86. cikkében előírt vitarendezési mechanizmust.
3. Az 1. és a 2. bekezdésben foglalt rendelkezések nem sértik a felek jogát arra, hogy a viták rendezéséhez igénybe vegyék a Kereskedelmi Világszervezetet létrehozó megállapodás vitarendezési rendszerét.

18. CIKK

Hatálybalépés és megszűnés

1. Ez a megállapodás az azon időpontot követő hónap első napján lép hatályba, amikor a felek értesítették egymást a hatálybalépéshez szükséges belső eljárásaik befejezéséről. Az értesítést az Európai Unió Tanácsának kell megküldeni, amely e megállapodás letéteményese.
2. Ez a megállapodás egy éves felmondási idővel, írásos felmondással bármikor megszüntethető.
3. Ellenkező rendelkezés hiányában e megállapodás megszűnése nem befolyásolja a megállapodás szerint létrehozott szabályok vagy meghatározott jogok és kötelezettségek érvényességét vagy időtartamát.
4. Ez a megállapodás a felek kölcsönös, írásos megállapodásával módosítható. A módosítások az azon időpontot követő hónap első napján lépnek hatályba, amikor a felek diplomáciai jegyzékváltás útján kölcsönösen értesítették egymást a hatálybalépéshez szükséges belső eljárásaik befejezéséről.
5. Ez a megállapodás a hatálybalépését követő öt évig hatályos. Ezt követően a megállapodás hatálya minden alkalommal automatikusan további öt évvel hosszabbodik meg, kivéve, ha valamelyik fél a folyamatban lévő öt éves időszak lejártát legalább három hónappal megelőzően írásban tájékoztatja a másik felet arról, hogy a megállapodás hatályát nem kívánja meghosszabbítani.

Ez a megállapodás egy-egy eredeti példányban angol, arab, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, spanyol, svéd, szlovák, valamint szlovén nyelven készült; a szövegek mindegyike egyaránt hiteles.